

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

**СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ
ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН
У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ**

*Матеріали
XIII Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції*

(м. Харків, 25 листопада 2020 року)

Харків
ХНМУ
2020

Друкується за рішенням Вченої ради
Харківського національного медичного університету.
Протокол № 11 від 19. 11. 2020 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

М'ясоєдов В. В. – проректор з наукової роботи Харківського національного медичного університету, д-р мед. наук, проф. кафедри медичної біології, заслужений діяч науки і техніки України;

Краснікова С. О. – декан V факультету з підготовки іноземних студентів ХНМУ, канд. філол. наук, проф.;

Сирова Г. О. – завідувач кафедри медичної та біоорганічної хімії, д-р фарм. наук, проф.;

Кнігавко В. Г. – завідувач кафедри медичної та біологічної фізики і медичної інформатики, д-р біол. наук, проф.;

Фоміна Л. В. – зав. кафедри української мови, основ психології та педагогіки, канд. філол. наук, проф.;

Мещерякова І. П. – в. о. зав. кафедри медичної біології, к. мед. наук, доц.;

Чаленко Н. М. – ас. кафедри медичної та біоорганічної хімії;

Синельник В. В. – ст. лаб. Кафедри медичної та біоорганічної хімії.

Сучасні концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах: матеріали XIII Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції, м. Харків, 25 листопада 2020 року. – Харків : ХНМУ, 2020. – 171 с.

У збірнику представлено матеріали більш ніж 100 фахівців та молодих вітчизняних науковців закладів вищої освіти. Доповіді присвячено проблематиці викладання педагогічних, психологічних, медико-біологічних та природничих дисциплін у сучасних освітніх закладах. Наукове видання рекомендовано науково-педагогічним працівникам, які працюють у закладах вищої освіти, докторантам, аспірантам, магістрантам, студентам, а також широкому колу читачів, які цікавляться проблемами університетської освіти.

Автори публікації несуть відповідальність за дотримання авторського права, точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, граматичні та стилістичні помилки.

Матеріали відтворено безпосередньо з авторських оригіналів

378.016:5:378.6:61(082)/58

© Харківський національний
медичний університет, 2020

Сучасні освітні тенденції	
<i>Клочко Н.І., Пірятинська Н.Е.</i>	31
Аспекти соціально-психологічної адаптації іноземних студентів до навчання в університеті	
<i>Коваленко Н.І., Замазій Т.М.</i>	32
Сучасна система освіти та вдосконалення професійної діяльності викладача	
<i>Коваленко Т. І.</i>	33
Принципи роботи в МАН	
<i>Козуб П.А., Козуб С.М.</i>	35
Значущість організації самостійної роботи студентів в умовах надзвичайного віддаленого навчання	
<i>Комишан А.І., Абрамова Є.О.</i>	38
Дистанційне навчання: за і проти	
<i>Коцар О.В.</i>	40
Досвід дистанційного викладання курсу «Медична інформатика» студентам денної форми в період карантину	
<i>Кочарова Т.Р.</i>	42
Особливості формування мотиваційної сфери студентів медичних закладів вищої освіти	
<i>Кочнєва О.В.</i>	44
Впровадження цифрових інструментів у процес навчання дисципліни «Фармакологія»	
<i>Кравцова Н.В., Зайченко Г.В.</i>	46
Щодо питання про інновації у навчанні іноземних мов	
<i>Краснікова С.О., Заборовська С.В.</i>	47
Умови адаптації викладача-початківця медичного університету	
<i>Кузнецова М.О.</i>	49
Фактори формування культури академічної доброчесності у письмових роботах здобувачів вищої освіти	
<i>Кухтенко Г.П., Солдатов Д.П., Чуєшов В.І., Мартинюк Т.В.</i>	50
Дистанційне навчання в ХНМУ	
<i>Левашова О.Л., Чаленко Н.Н., Тішакова Т.С.</i>	52

семестру. До того ж перевантаження викладачів аудиторними годинами призводить до зменшення уваги до якості виконаних студентами робіт.

З іншого боку, низька якість студентських письмових робіт, за результатами опитування 2015 року (Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку. URL: (http://fond.sociology.kharkov.ua/images/docs/academ_cult/material.pdf)

пояснюється також тим, що написання письмової роботи не є суттєвим фактором гарантії високої оцінки з дисципліни. Основна кількість респондентів вважають такими факторами відвідуваність занять і активну участь в обговоренні теми заняття. Попри це, виконання саме письмових робіт сприяє формуванню навичок аналітичного мислення, побудові логічної послідовності під час розкриття теми письмової роботи, формуванню своїх думок на письмі, уміння практично застосовувати правила цитування, працювати із бібліографічним описом використаних джерел. Суттєвим фактором студентського плагіату є відсутність навичок академічного письма, тому навчання належному академічному письму слід розпочинати ще на перших курсах навчання. Перевірка студентських письмових робіт через спеціальні комп'ютерні програми на встановлення текстових збігів без належної уваги до інших аспектів призводить лише до спроб “обійти” алгоритми перевірки.

Таким чином, основними факторами академічної доброчесності є проведення опитувань, формування навичок академічного письма, користування джерелами літератури, роз'яснення правил цитування, збалансоване навантаження на частку письмових робіт.

Дистанційне навчання в ХНМУ

Левашова О.Л., Чаленко Н.Н., Тішакова Т.С.

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Сьогодні в період пандемії найбільш ефективним рішенням проблем навчального процесу в вузах стало дистанційне навчання (ДН), основною метою якого є підготовка фахівця, знання і вміння якого повністю відповідають умовам

сучасного інформаційного суспільства. Тому, виникла необхідність навчити студента самостійно вирішувати типові і нетипові завдання, вести пошук інформації і постійно освоювати нові знання. Використання дистанційних технологій навчання у ВНЗ є реальною необхідністю і важливим стратегічним напрямком, який дозволяє істотно скоротити для студентів час пошуку і доступу до необхідної інформації при забезпеченні високої ефективності навчання.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» та на виконання наказу Міністерства освіти і науки України «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» Харківський національний медичний університет перейшов на дистанційний режим роботи та навчання.

З використанням сучасних технологій у вишах України можлива якісна дистанційна освіта, яка базується на принципах гнучкості місця, часу, темпу засвоєння матеріалу і в більшій мірі дозволяє індивідуалізувати навчання.

Тому, в сучасних умовах, в умовах карантину в ХНМУ активно впроваджують дистанційне навчання через системи Moodle і Zoom, сервіс Google Meet, а також використання аудіо- та відеозв'язку. До цього процесу підключилися всі співробітники кафедри медичної і біорганічної хімії, використовуючи креативні і сучасні методи засвоєння матеріалу та індивідуалізації завдань. Були розроблені в електронному вигляді презентації для проведення практичних занять, відеолекції, відеоматеріали щодо проведення лабораторних робіт, методичні матеріали, навчальні посібники, наочні матеріали, створена база даних тестів до практичних занять студентів, щоб надати вітчизняним та іноземним студентам зручний і безперешкодний доступ до матеріалів лекційних та практичних занять. Викладачі освоюють нові форми проведення навчального процесу та його контролю, використовуючи модульну систему навчання, ефективне тестування, електронний журнал та ін. Вони також допомагають іноземним студентам зареєструватися в системі дистанційного навчання ХНМУ і знаходити там ті чи інші ресурси. Сьогодні студенти в ХНМУ спілкуються з викладачем і складають заліки в онлайн, проходять тести,

контрольні роботи в системі Moodle. Викладачі дистанційно проводять заняття, опитують і консультують студентів, приймають відпрацювання, взаємовідвідування занять. Під час практичних занять студентів активно залучають до обговорення нового матеріалу за допомогою усної відповіді або чатів. Протягом практичних занять студенти також закріплюють знання, вирішують хімічні задачі, реакції, що створені за принципом вибору правильної відповіді, яку студенти повинні відмітити в чаті. Потім студент, який найшвидше надав правильну відповідь, пояснює свій вибір вголос.

Позитивним моментом ДН є те, що як студенти, так і викладачі мають доступ до результатів тестів по кожній темі і можуть працювати над помилками. Викладачі кафедри набули досвіду як до створення тестових питань так і проведення онлайн-тестування та диференційованого заліку з дисциплін «Медична хімія», «Біоорганічна хімія». Крім того, вони продовжують активно вчитися і розробляти нові підходи в поданні навчального матеріалу в дистанційному режимі, беруть активну участь в конференціях, в тому числі і міжнародних, опановуючи досвід світової практики ДН.

Використання асинхронних методів навчання буде дуже корисним як для викладачів так і для студентів. Студенти очної форми навчання можуть використовувати матеріали представлені на платформі Moodle для підготовки для занять, вони мають змогу прослухати лекції в зручний для них час, зупинитися на складних питаннях. Для викладачів поєднання синхронної та асинхронної форм навчання допоможе скоротити час на перевірку тестових завдань, надає можливість проведення онлайн консультацій та прийому онлайн відпрацювань. Викладачі креативно підходять до створення онлайн курсів, надаючи студентам корисної інформації до вивчення кожної теми. Також платформа Moodle надає змогу перевіряти набуті знання створюючи різноманітні типи питань: множинний вибір, розрахункові питання, на відповідність, вірно / невірно, короткі відповіді, есе та ін.

До негативних моментів дистанційного навчання, з якими зіткнулися викладачі та студенти, можна віднести труднощі входу на платформу Moodle та

збої в системі Zoom в «годину пік». Також іноземні студенти мали проблему в зв'язку з відсутністю англomовного інтерфейсу, яка була на початку застосування онлайн-навчання в екстрених умовах. Після нетривалого періоду адаптації до цих умов ситуація значно покращилася.

Таким чином, пандемія внесла свої корективи у навчальний процес медичного вишу і стала причиною впровадження дистанційного навчання, але впровадження інтерактивних методів навчання на даний час є не інновацією, а нормою, адже використання цих методів у поєднанні з традиційними робить процес навчання динамічнішим, продуктивнішим і значно цікавішим для студентів порівняно із заняттями, під час яких застосовуються лише традиційні методи.

Особливості вивчення курсу стереометрії здобувачами освіти нематематичних спеціальностей

Майстрюк І.С.

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди,
м. Харків*

Нині освіта зазнала значних змін і відбулося реформування всіх її ланок. Саме через це здійснюється орієнтація на здобувача освіти та на задоволення його освітніх потреб. В умовах нової української школи створюється можливість отримання освіти з максимальним урахуванням його індивідуальних інтересів, професійної та трудової діяльності.

Особливого значення у цьому процесі набуває математична компетентність, яка складається з культури мислення, здатності застосовувати математичні методи до розв'язання різноманітних задач.

Мета даної роботи: дослідити особливості вивчення стереометрії здобувачами освіти нематематичних спеціальностей.

При навчанні математики в непрофільних (нематематичних) галузях особлива увага повинна бути спрямована на мотивацію пізнавальної діяльності та можливості застосування отриманих математичних знань. В основу